

Оцінка соціальної спрямованості потребує використання комплексу показників, серед яких обов'язково мають бути такі, що характеризують результати реалізації соціальних програм, їх вплив на добробут населення.

На відміну від розвинутих країн світу, Україна залишається державою, в якій зберігаються екстенсивні методи розвитку економіки, що неминуче призводить до нераціонального і неефективного використання бюджетних коштів.

Реформування системи соціальних зобов'язань в Україні має здійснюватися за такими основними напрямками:

– підвищення самостійності місцевих і регіональних органів влади як суб'єктів державного регулювання економіки на основі їх фінансової автономізації;

– раціоналізація видатків на соціальну сферу (перегляд пільг, поширення платних послуг);

– удосконалення нормативної бази з питань, що регулюють функціонування і розвиток соціальної сфери;

– забезпечення нормативного регулювання надання платних соціальних послуг як додаткового джерела фінансування соціальної сфери.

– удосконалення практики нормативного планування бюджетних видатків за рахунок наближення нормативних витрат до реальних потреб отримувача соціальних послуг та чіткого їх дотримання на всіх етапах бюджетного процесу.

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2456-17>.
2. Василик О.Д. Бюджетна система України: підруч. / О.Д. Василик, К.В. Павлюк – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
3. Юрій С.І. Фінанси: підруч. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-ге вид. перероб. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 687 с.

Гелетей Марина

Студентка групи ФУМЗм-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мокрицька А.Б.

ВИДАТКИ НА СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ: ПРОБЛЕМИ ПЛАНУВАННЯ

В національній економічній системі соціальна сфера займає важливе місце як комплекс галузей, діяльність яких направлена на формування

загальних умов всебічного розвитку особистості, забезпечення розширеного відтворення трудового, інтелектуального і споживчого потенціалу суспільства [3].

Бюджетне планування і прогнозування є важливими інструментами управління бюджетними коштами, які надають реальні переваги органам державної влади, оскільки підвищують ефективність прийняття фінансових рішень, сприяють відкритості процесу управління і прозорості прийняття рішень.

Як відомо, бюджетне планування – це процес визначення джерел створення і напрямів використання бюджетних ресурсів в економіці держави з метою забезпечення її стабільного соціально-економічного розвитку [2, с. 84].

У процесі розбудови незалежної держави відбулося зростання зобов'язань держави у сфері надання соціально-культурних послуг населенню. Незбалансованість потреб суспільства з можливостями держави призвело до значного погіршення якості, а останніми роками і кількості послуг, що свідчить про недосконалість механізму бюджетного планування й прогнозування видатків на згадану сферу. Це зумовлено як об'єктивними макроекономічними диспропорціями, успадкованими від минулої системи господарювання та нагромадженими за роки непослідовних реформ, так і значними вадами у реалізації соціально-культурної політики держави. Серед таких проблем: недостатні розміри фінансування соціальної сфери, непослідовність та фрагментарність бюджетного планування, неефективна його структура, слабка соціальна спрямованість [4, с. 35].

Сьогодні для підвищення ефективності планування видатків на соціальну сферу необхідно визначити проблеми, які впливають на здійснення планування, основними з яких є:

- не врахування в повній мірі демографічних та соціальних змін;
- відсутність узагальнених даних про потребу в соціальних послугах;
- слабка методологічна база;
- не визначається реальна вартість реалізації програм соціальної спрямованості;
- відсутність чіткого механізму планування видатків на соціальну сферу.

Зазначені недоліки знаходять своє підтвердження в річних звітах про виконання бюджету. На сьогодні рівень виконання планових показників в Україні по деяких статтях соціальних видатків достатньо низький.

За таких обставин певною мірою покращенню плануванню видатків на соціальну сферу, на наш погляд, сприятимуть:

- вдосканалення програмно-цільового методу;

– впровадження середньотермінового планування видатків на соціальну сферу;

– застосування довгострокових норм і нормативів.

Основними методами планування видатків бюджетів є нормативний, розрахунково-аналітичний, економіко-математичного моделювання, екстраполяції, балансовий. Одним із методів планування видатків є програмно-цільовий метод (ПМЦ). ПМЦ поєднує усі ці методи та додає елементи, за допомогою яких встановлюється зв'язок між ресурсами та результатами.

Суть ПМЦ полягає в розподілі фінансових ресурсів за програмами, що мають конкретні стратегічні цілі й оперативні завдання, які необхідно виконати. Ключовими елементами методології ПМЦ є: стратегічне планування, середньострокове планування бюджету, бюджетна програма, показники виконання бюджетних програм, моніторинг та оцінка виконання програм, прозорість бюджетного процесу та залучення громадськості. Вони прямо впливають на можливість органів місцевого самоврядування задовольняти потреби населення.

Перехід до середньострокового планування видатків на соціальну сферу пов'язаний із підвищенням ролі й удосконаленням довготермінового планування. Адже формування бюджетних видатків на середньотермінову перспективу повинно відповідати стратегічним цілям діяльності головних розпорядників бюджетних коштів, затверджених нормативно-правовими документами на державному рівні та здійснюватись у контексті визначеної стратегії соціально-культурного розвитку. Проте в Україні відсутня єдина стратегія соціально-культурного розвитку держави. Існує велика кількість програм, що є відособленими та нескоординованими між собою, не призначені для досягнення певної стратегічної мети суспільного розвитку [1, с. 338].

У процесі дослідження проблем планування видатків на соціальну сферу в Україні виявлено, що на сьогодні планові показники не є реалістичними. Фактичний рівень соціальних видатків знаходиться на нижчому рівні порівняно з плановим, що є свідченням неефективності процесу планування.

В теперішній час механізм планування видатків на соціальну сферу повинен відповідати соціально орієнтовані ринкові економіці та саморозвиватися в контексті вирішення проблем, пов'язаних з недостатнім фінансуванням сфери соціальних послуг.

Удосконалення планування видатків на соціальну сферу в Україні може здійснювати шляхом:

– створення ефективного планування видатків на середньо- та довгостроковий період;

– оптимізації програмно-цільового методу;

- закріплення на законодавчому рівні недоторканості та неперервності фінансування соціальних видатків;
- підвищення контролю за соціальними програмами.

Література:

1. Алексеєнко Л.М. Удосконалення функціональних елементів бюджетування видатків сфери соціально-культурних послуг в Україні / Л.М. Алексеєнко, Б.С. Шулюк // Сталій розвиток економіки. – 2013. – №2 (19). – С. 336–341.
2. Бечко П.К. Фінанси: навч. посіб. / П.К. Бечко, Л.Д. Тулуш, В.П. Бечко, П.М. Боровик. – Львів: Новий Світ-2000, 2011. – 345 с.
3. Пігуль Н.Г. Теоретичні аспекти формування соціальної сфери в сучасних економічних умовах [Електронний ресурс] / Н.Г. Пігуль // Ефективна економіка. – 2013. – №11. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2506>.
4. Шулюк Б.С. Особливості бюджетного планування і прогнозування видатків на сферу соціально-культурних послуг в умовах економічних трансформацій / Б.С. Шулюк // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2011. – №1. – С. 35–45.

Гомзяк Сергій

*Студент групи ФУПОМ-11
Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидор І.П.*

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ У СКЛАДІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Мобілізація певної суми грошових коштів для забезпечення виконання державою покладених на неї функцій формують доходи бюджету. Доходи бюджету відіграють значну роль у соціально-економічному розвитку держави. Провідне місце в дохідній частині місцевих бюджетів посідають податкові надходження. Податки є обов'язковим елементом фінансово-економічної системи кожної держави без якого неможливе її ефективне функціонування. Вони виступають джерелом наповнення як державного, так і місцевих бюджетів та вагомим інструментом регулювання економічних процесів, дієвим важелем перерозподілу фінансових ресурсів. За допомогою податків держава може проводити певну економічну, науково-технічну та соціальну політики.

Податкові надходження місцевих бюджетів представлені окрім місцевих і загальнодержавними податками, зборами (обов'язковими платежами), які сплачуються юридичними та фізичними особами, акумулюються в дохідній частині бюджету і призначені для задоволення суспільних потреб через розподіл та перерозподіл частини вартості ВВП. Співвідношення місцевих податків і зборів та загальнодержавних податків